

ด่วนที่สุด

ที่ อก ๐๘๐๔/๘๓๗/๘

สลด.
ส่ง : กนธ.
รับที่ : ๕9080/65
31 ส.ค. 2565 เวลา 13.41 น.

กระทรวงอุตสาหกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy Industry) ของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๖๑๓๕ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีแจ้งว่า รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy Industry) พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงอุตสาหกรรม ขอรายงานผลการพิจารณาและผลการดำเนินการเกี่ยวกับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy Industry) ของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้จัดส่งรายงานดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อขอทราบความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อรายงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

๒. ทุกหน่วยงานพิจารณาแล้ว ไม่มีข้อขัดข้องกับรายงานและข้อเสนอแนะดังกล่าว เนื่องจากจะเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบในการพัฒนาและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศไทยต่อไป อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตในภาพรวมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการฯ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไทยไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพได้อย่างแท้จริง ควรมีการทบทวนหลักการของ (ร่าง) พระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเพาะปลูกตามมาตรฐานปาล์มน้ำมันยั่งยืน (Roundtable on Sustainable Palm Oil: RSPO) การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็น...

ประเด็นผลกระทบจากมาตรการ Zero Palm Oil ของสหภาพยุโรป เป็นต้น เพื่อให้สินค้าในอุตสาหกรรมชีวภาพของไทยที่ใช้ปาล์มน้ำมันเป็นวัตถุดิบสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๒.๒ การปรับปรุงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำเข้าน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีได้เป็นการเฉพาะต้องเสนอคณะกรรมการนโยบายปาล์มแห่งชาติ (กนป.) พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน โดยกรณีการนำเข้าสินค้าน้ำมันปาล์ม (พิกัดอัตราศุลกากร ๑๕๑๑) และน้ำมันเนื้อในเมล็ดปาล์ม (พิกัดอัตราศุลกากร ๑๕๑๓) จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นสินค้าที่ไทยผูกพันมาตรการโควตาอัตราภาษี (Tariff Rate Quota : TRQ) ภายใต้อัตราศุลกากรค้าระหว่างประเทศ และมีการกำหนดมาตรการบริหารการนำเข้าตามมติ กนป. เพื่อกำกับดูแลการนำเข้าไม่ให้เกิดผลกระทบกับเกษตรกรและอุตสาหกรรมภายในประเทศ ทั้งนี้ การปรับปรุงข้อกำหนดดังกล่าว จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในทุกมิติ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการนำเข้าน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม เช่น ปริมาณและช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้า รวมถึงประเภทของอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีที่อนุญาต ซึ่งหากให้นำเข้าเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีต้นน้ำ (โรงสกัดน้ำมันปาล์ม) หรือกลางน้ำ (อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมสินค้าวัตถุดิบ เช่น กรดไขมัน กลีเซอริน) อาจส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการในประเทศที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก

๒.๓ ตามประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราศูนย์สำหรับสุราสามทับที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๔) ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ได้กำหนดให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในอัตราภาษีศูนย์สำหรับสุราสามทับหรือแอลกอฮอล์ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการลดต้นทุนทางภาษีและส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้แอลกอฮอล์ในกระบวนการผลิต อาทิ อุตสาหกรรมทำน้ำส้มสายชู อุตสาหกรรมทำอาซิติก (Acetic Acid) เอทิล อาซิเตท (Ethyl Acetate) อุตสาหกรรมผลิตวัตถุเจือปนอาหาร อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดหรือฆ่าเชื้อโรค อุตสาหกรรมผลิตเครื่องสำอาง อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดังกล่าวสามารถยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้ใช้แอลกอฮอล์ได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมต่อเนื่องของไทย

๒.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการออกกฎหมายสำคัญเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสให้แก่ผู้ประกอบการ นักวิจัย นักวิชาการ และชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพของประเทศ และกฎหมายด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสายพันธุ์ และการใช้งานจุลินทรีย์และพืชในเชิงพาณิชย์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงควรเร่งจัดตั้งหน่วยงานตรวจประเมินและรับรองความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อกำกับดูแลการใช้งานสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: GMOs หรือ Living Modified Organisms: LMOs) ในการพาณิชย์ควบคู่กันไป

๒.๕ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายผังเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงเอื้อต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมชีวภาพซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล จำเป็นต้องพิจารณาตามหลักวิชาการผังเมืองความเหมาะสมของพื้นที่ เช่น ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การคมนาคมขนส่ง ประกอบกับข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองได้นำนโยบายการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศไทยเป็นกรอบในการพิจารณากำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมชีวภาพสามารถตั้งในพื้นที่ที่เหมาะสมและมีศักยภาพด้านวัตถุดิบ ทั้งนี้ จากการตรวจสอบ

การบังคับใช้กฎหมายผังเมือง ทั้งในส่วนของผังเมืองรวมจังหวัดและผังเมืองรวมเมือง/ชุมชนต่าง ๆ ไม่ปรากฏ การขอแก้ไขกฎหมายผังเมืองหรือการแจ้งประเด็นปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับผังเมืองที่ไม่เอื้อต่อการประกอบ กิจกรรมอุตสาหกรรมชีวภาพ

๒.๖ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ประเภทกิจการและกำหนดกิจการที่อยู่ในข่ายให้การส่งเสริมให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรม เศรษฐกิจชีวภาพ อาทิ การปรับปรุงประเภทกิจการและสิทธิประโยชน์แก่กิจการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการเปิดประเภทกิจการใหม่ เช่น กิจการนิคมหรือเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กิจการผลิตหรือ ให้บริการระบบเกษตรสมัยใหม่ กิจการโรงงานผลิตพืช อย่งไรก็ดี เพื่อสนับสนุนให้เกิดการลงทุนและพัฒนา เทคโนโลยีในอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ ควรพิจารณาทบทวนข้อกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามมิให้คนต่างด้าว ประกอบธุรกิจบางประเภท เช่น การปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ การสกัดสมุนไพรไทย ซึ่งเป็นธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้ คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษตามที่กำหนดไว้ในบัญชีหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการประกอบ ธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยอาจพิจารณาผ่อนผันเงื่อนไขให้คนต่างด้าวสามารถดำเนินธุรกิจดังกล่าว ได้บางส่วน เช่น ในส่วนของธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพที่ยังไม่มี ในประเทศ และสามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาพัฒนาต่อยอดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพของไทยในอนาคตต่อไปได้

๒.๗ ในส่วนของการสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางสำหรับ อุตสาหกรรมชีวภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการดำเนินการตามภารกิจที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสร้าง บุคลากรที่มีสมรรถนะสูงทั้งในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา รวมถึงการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ กับการทำงานในสถานประกอบการ อย่งไรก็ดี สถาบันการศึกษาควรมีการปรับเนื้อหาหลักสูตรและ กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Tailor-Made Curriculum) ที่สามารถพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความรู้ตรง กับความต้องการของภาคการผลิตเพิ่มมากขึ้น โดยร่วมมือกับสถานประกอบการอุตสาหกรรมชีวภาพและ อุตสาหกรรมต่อเนื่องผ่านรูปแบบการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) เพื่อรับผิดชอบร่วมกันตั้งแต่การจัดทำ หลักสูตรจนถึงการผลิตกำลังคนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม

๒.๘ การส่งเสริมการใช้พืชวัตถุดิบหรือวัสดุเหลือทิ้งจากภาคการเกษตรสำหรับเป็น เชื้อเพลิงชีวมวลในการผลิตไฟฟ้าทั้งเพื่อใช้ในโรงงานและขายให้กับภาครัฐ ควรดำเนินการให้เกิดความ สอดคล้องกันระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกพืชพลังงานกับโรงงานอุตสาหกรรมผู้ใช้เชื้อเพลิงชีวมวล โดยการสำรวจ ข้อมูลความต้องการใช้เชื้อเพลิงชีวมวลของโรงงานอุตสาหกรรมและโรงไฟฟ้าชีวมวล ควบคู่กับการพิจารณา มาตรการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนของรัฐบาล เพื่อกำหนดแผนการรับซื้อพืชวัตถุดิบหรือวัสดุเหลือทิ้ง จากภาคการเกษตร เช่น ปริมาณ ราคา ที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ซึ่งในส่วนของกำหนดราคากลาง ของวัสดุเหลือทิ้งจากภาคการเกษตรจำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างราคาที่ต้องการซื้อและราคาขาย โดยการวิเคราะห์ทั้งในด้านต้นทุนของผู้รับซื้อที่นำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงและต้นทุนของผู้ขายในกระบวนการกำจัด วัสดุเหลือทิ้ง

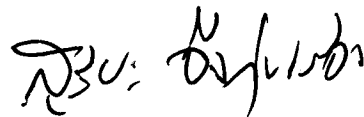
๒.๙ การส่งเสริมอุตสาหกรรมชีวภาพขั้นกลางและขั้นปลาย ควรเพิ่มประเด็นการ เร่งรัดพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยีสำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมชีวภาพด้วยมาตรการทาง การเงินในลักษณะของการร่วมจ่าย โดยเฉพาะในขั้นตอนก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิตในเชิงพาณิชย์ซึ่งเป็น อุปสรรคสำคัญที่ทำให้การผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพด้วยนวัตกรรมของไทยขาดความหลากหลาย นอกจากนี้ควร สนับสนุนการปรับเปลี่ยนจากวัตถุดิบตั้งต้นสู่ผลิตภัณฑ์กลางน้ำและปลายน้ำให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้

ผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็น End users โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถเข้าถึงและต่อยอดไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงที่มีความหลากหลายยิ่งขึ้น เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง

๒.๑๐ การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตประกอบการอุตสาหกรรมชีวภาพเพื่อผลักดันประเทศเป็น Bio Hub of ASEAN นอกเหนือจากพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ลพบุรี อุบลราชธานี และฉะเชิงเทรา แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นเพิ่มเติมด้วย โดยเฉพาะพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ อาทิ จังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี เนื่องจากเป็นแหล่งวัตถุดิบ ปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่และอยู่ใกล้บริเวณเครือข่ายท่อแก๊สธรรมชาติซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับ อุตสาหกรรมไบโอรีไฟเนอรีของไทย นอกจากนี้ควรปรับมุมมองและสร้างความเข้าใจให้แก่สาธารณะเกี่ยวกับ ผลกระทบเชิงบวกหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมชีวภาพในบริเวณใกล้กับพื้นที่ การเกษตร รวมถึงส่งเสริมให้สถานประกอบการพัฒนาพื้นที่สีเขียว โดยเฉพาะบริเวณแนวกันชน (Buffer Zone) เพื่อลดความขัดแย้งในพื้นที่และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ชุมชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุริยะ จีรุงเรืองกิจ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

โทร. ๐ ๒๔๓๐ ๖๘๐๕ ต่อ ๖๘๐๕๑๑ (ชุดตียา)

โทรสาร ๐ ๒๔๓๐ ๖๘๐๕ ต่อ ๖๘๐๕๙๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ bioindustry.oie@gmail.com